

ספרים יקר ביותר בדפוסים נדירים ובכתבי־יד (עבריים וערביים), שנרכש ב־1917 על ידי קבוצת נדבנים יהודיים לשם העברתו לבית הספרים הלאומי בירושלים, אולם לא ניתן לאחר־מכן להוציא.

ב„העבר” ו (תשי״ה) קובץ מאמרים עליו; י״ט הלמן, הגות ודמות, 247—255; ב. ז. כץ, זכרונות, 286—289; א. ר. מלאכי, מסות ורשימות, קלה—קמב; ד. פרישמן, פרצופים, 15—18; י. קלוזנר, יוצרי תקופה, 177—184; ז. שור, אור אישים א, 255—274.

גִּינְצְבוֹרֶג, דוד כריסטיאן — ראה: גִּינְצְבוֹרֶג, כריסטיאן דוד

גִּינְצְבוֹרֶג, חיים (ברודי, כ״ה בכסלו תקס״ד/ 10.12.1803 — וינה, ה באב תקצ״ח/27.7.1838)

בנו של דב בר גִּינְצְבוֹרֶג. ב־1823 הלך לוינה ולמד ציור באקדמיה לאמנות. מת לפני סיימו לימודיו שם. פירסם שירים מקוריים ומתורגמים ב„בכורי העתים” ועבר לאחר־מכן, בימי שבתו בווינה, לכתיבה גרמנית. פירסם בגרמנית שירים, סיפורים וגם ליברטו לאופרה, שהוצגה בווינה. אף תירגם מספרות העולם לגרמנית.

ג. ברד. מדינה וחכמיה, 64; נ. מ. גלבר, ברודי, 181.

גִּינְצְבוֹרֶג, יעקב (2, תר״ל/1870 — פילדלפיה, תש״ד/ 1944)

הגיע בשנות התשעים לארצות־הברית וחי בפילדלפיה, שם הוציא במשך שנים רבות (1914—1942) עתון יומי ביידיש („אידישע וועלט”) וכן ספר שירים: „כנף רננים” (פיטסבורג, 1892).

י. צוזמר, בעקבי הדור, 206.

גִּינְצְבוֹרֶג, יקותיאל (כפר ליפניקי, ווהלין, י״ח באב תרמ״ט/15.8.1889 — ניר־יורק, י״ב בתשרי תשי״ח/ 7.10.1957)

בכור האחים שמעון ופסח. חונך וגודל יחד עם אחיו שמעון. ב־1897 עברה המשפחה לז׳יטומיר, בה קיבל חינוך עברי וכללי. כאן גם נתגלתה נטייתו למדעים מדויקים ואף פירסם ברוסית (1907) מחקר במתימטיקה, שהסב אליו תשומת לב מרובה. יצא ב־1912 לארצות־הברית, עסק בהוראה עברית וסיים לימודיו במתימטיקה באוניברסיטת קולומביה (1916). בשנות 1917—1939 הורה בבית־המדרש למורים שליד אוניברסיטת קולומביה וב־1927 נתמנה פרופיסור וראש המחלקה למתימטיקה של ישיבה־אוניברסיטה שבניו־יורק. ב־1940 הקים שם את המכון למתימטיקה וב־1932 יסד רבעון למתימטיקה, שריכוז סביבו את מיטב המתמטיקאים בארצות־הברית.

גִּינְצְבוֹרֶג — ראה עוד: גִּינְצְבוֹרֶג; גִּינְצְבוֹרֶג; גִּינְצְבוֹרֶג ברג

גִּינְצְבוֹרֶג, דב בר (ברודי, א באייר תקל״ז/20.4.1776 — שם, ז באדר תקע״א/3.3.1811)

היה נכד דודו ואף תלמידו של זאב וולף בוכנר. נטה במוקדם להשכלה ועידו בכך א. ז. קאליר מפרנסי העיר ומאמדיה. בשנות 1801—1803 כיהן בהוראה, לפי הזמנתו של יוסף פרל, בטארנופול. מאז קיימו שניים אלה קשרים הדוקים. חזר לאחר־מכן לברודי ועבד כמזכיר הקהילה. היה בחלוצי ההשכלה באירופה המזרחית והשׂתתף ב„המאסף החדש” (1809—1810) בשירים וכן הוציא את הפואטיקה של מ. ח. לוצטו (רמח״ל): „לשון למודים” בצירוף הקדמה מקפת על דרכי המליצה והשיר והערות (לבוב, תק״ע; סדילקוב, 1836).

נ. מ. גלבר, ברודי, 180—181; ג. ברד. מדינה וחכמיה, 64; נ. בן מנחם, כתבי רמח״ל, ביבליוגרפיה, 56—57.

גִּינְצְבוֹרֶג, דוד (קמנץ פודולסק, י״ג בתמוז תרי״ו/ 5.7.1857 — פטרבורג, כ״ב בכסלו תרע״א/ 23.12.1910)

היה בנו של נפתלי הירץ ג. ונכדו של יוסף יוזל, אמידים ועסקני צבור ביהדות רוסיה, שאף זכו לתואר האצולה: בארן. היה תלמידם של צבי הירש רבינוביץ, שניאור זקש ויל״ג וכן סיים לימודיו באוניברסיטת פטרבורג במזרחנות (1877) ולאחר־מכן השתלם במקצוע זה באוניברסיטת גרייפסוואלד שבגרמניה (1879—1880). ליד עיסוקו המדעי המשיך מסורת סבו ואביו בעסקנות צבור: ראשות בחברת „מפיצי השכלה”, „חובבי־שפת עבר” וכל שאר אגודות צבוריות ותרבותיות ביהדות רוסיה בשלהי המאה הי״ט ובראשית המאה הנוכחית. לעידודו זכו בייחוד מפעלים ספרותיים מדעיים הנוגעים לתולדות ישראל וספרותו. הקים ב־1908 בפטרבורג את „האקדמיה העברית” (שמה הרשמי היה „שעורים במדע המזרחי”) עם צוות מלומדים וביקש לעשותה מרכז ל„חכמת ישראל” ברוסיה.

פירסם מאמרים וספרים ברוסית, גרמנית ועברית בחקר ספרות ישראל בימי־הביניים ובייחוד בזו הכתובה ערבית, וכן במקצועות הקרובים. השתתף ב„המליץ”, „היום”, „הקדם”, „הזמן” ועוד. מהדורותיו המדעיות כוללות בין היתר: „באר לחי” ליצחק בן טודרוס (דרוש נגד המגפה ברלין, 1884. מספר היובל לצונץ), ספר „התרשיש” (הענק) למשה אבן־עזרא (ברלין, תרמ״ו), הערות למהדורת יוספון (עם א. כהנא, בריטש, תרנ״ו—תרע״ג) ועוד. ערך עם י. ד. מרקון ספר יובל לא. א. הרמב״ם („זכרון לאברהם”, פטרבורג, תרס״ט). הניח אחריו אוסף

1899 ויצא לארצות-הברית (1899) להורות בבית-המדרש לרבנים הריפורמיים בסינסינטי. לכהונה זו לא הגיע ונכנס למערכת האנציקלופדיה האנגלית-יהודית, בה ערך את המדור לתלמוד וספרות רבנית (כתב בה למעלה מ-400 ערכים). נטש עבודתו זו ב-1903 בהתמנותו פרר פיסור לתלמוד בבית-המדרש לרבנים מיסודו של שכטר בניר-יוק, כהונה שקיים עד שנתו האחרונה.

עסק כל ימיו בחקר התלמוד ובייחוד באגדות והפולקלור שבו וכן בתלמוד הירושלמי, לאור השרידים, שנתגלו ממנו ב"גניזה" הקהירית. מחקריו פירסם בגרמנית (ספרו הראשון היה ספר שירים בגרמנית), אנגלית, צרפתית ועברית (ב"הגורן", "הצופה מארץ הגר", המשפט העברי, "תרביץ", "בצרון" ועוד). בעברית פירסם את הספרים והמהדורות האלה: "שרידי הירושלמי מן הגניזה" (גיר יורק, תרס"ט), "קטעי מדרש והגדה מן הגניזה שבמצרים" ו"קטעים מכתבי הגאונים מן הגניזה וכו'" (ב"גניזת שכטר" א—ב, גיר-יוק, תרפ"ח—תרפ"ט), "מקומה של ההלכה בחכמת ישראל" (תרצ"א). הרצאה באוניברסיטה העברית בירושלים בעת ביקורו בארץ בתרפ"ט. נכללה באסופה "הלכה ואגדה".

התחיל בפירוש מקיף על תלמוד ירושלמי, שממנו יצאו בחייו שלושה כרכים והגיע בו עד ברכות פרק ד ("פירושים וחיידושים בירושלמי, מיוסדים על מחקרים בהשתלשלות ההלכה וההגדה בארץ ישראל ובבבל". גיר-יוק, תש"א). מעזבונו יצא חלק ד, הכולל ברכות פרק ה (בעריכתו של דוד הלבני, גיר-יוק, תשכ"א). הוסיף הערות לכמה וכמה ספרים של אחרים ("תשובות רש"י" ל. אלפנביין, "מחזור ינאי" ל. דודון, "תוספות הערוך השלם" ל. קרויס ועוד). אף ההדיר "מעלות התורה" לאחי הגאון מוילנה ר' אברהם (היה אבי סבו) עם סדר היחס של המשפחה (גיר-יוק, תש"ו) והיה בעורכי הקובץ המדעי לזכר משה שור (גיר-יוק, תש"ה). מחקריו העבריים לרבות המתורגמים כונסו לאסופה "הלכה ואגדה" (תש"ך).

בספר היובל שיצא לכבודו בתש"י, בשני כרכים (אחד בעברית והשני באנגלית) מצוייה ביבליוגרפיה אחרונה לחיבוריו מאת בעוז כהן, הכוללת למעלה מ-400 ערכים; גליון "הדואר" המוקדש לו בהגיעו לשבעים (מס' 23, י"ח בטבת תש"ד) כולל ילקוט דברי הערכה וביורפיה; דוד דרוק. ל. גינצבורג, יחשו, חייו וספריו בצירוף תמונות (תירגם מ. מיזלש. ניו יורק, תרצ"ד); ש. י. פיגין. אנשי ספר, 131—146; י. קלוזנר. יוצרי תקופה, 167—176; י. קלצקי. כתבים, 296—297; י. רפאל ראשונים ואחרונים, 410—416.

גינצבורג, מרדכי אהרון (סאלאנט, פלך קובנה, כ"א בכסלו תקנ"ו/3-12-1795 — ט"ז בחשוון תר"ן, 5-11-1846).

אביו, משכיל ובעל חיבורים בהשכלה (לא נדפסו) השפיע

פירסם באנגלית ספרים ומחקרים במתימטיקה ותולדותיה. בעברית פירסם במשך שנים ב"הדואר" פיליטונים (בת"ימה: י. ל. גוג) ומחקרים בתולדות המתימטיקה בין יהודים (ב"התקופה", "התורן", "מקלט", "הדואר" ועוד). רובם של מחקרים אלה כונס לספרו "כתבים נבחרים" (תשכ"א), שבראשו ביוגרפיה ובחתימתו — פרטים על עזבונו הספרותי והמדעי.

גינצבורג, כריסטיאן דוד (וארשה, כ"א בטבת תקצ"ב/25-12-1831 — מידלסקס, אנגליה, ט באדר תרע"ד/7-3-1914).

הוסמך לרבנות בהיותו בן ט"ז והמיר דתו בשנה שלאחריה (1848). עבר ארצות רבות תוך עיסוקו ברכי" שת נפשות למיסיון. במשך שנים המשיך בעיסוק זה בליברפול. ב-1863 הסתלק מעבודתו במיסיון והתמסר לפעלו המדעי בחקר המסורה של התנ"ך. בשנותיו האחרונות חי במידלסקס, בשמשו שם גם כשופט שלום.

משנות החמישים למאה הקודמת עסק בחקר המסורה לתנ"ך ובדק לשם כך כתבי-יד ודפוסים עתיקים. פירסם מחקרי יהדות באנגלית ובאלה ספר מקיף ("מבוא לתנ"ך"), שבו סיכם מחקרי-מסורה שלו. הוציא מהדורת תנ"ך עם חילופי נוסחאות (יצא לאחר מותו בלונדון, 1926, בארבעה כרכים. מהדורה קטנה בכרך אחד יצאה ב-1894 ומאו בכמה מהדורות. בראש המהדורה הקטנה הובטח מבואו לנוסח המהדורה בתרגומו העברי של ש. מנדלרן, דבר שלא קויים). אף הוציא מהדורה רבת ממדים (בתבנית גדולה) של "המסורה" (א—ד. הרביעי הוא באנגלית וכולל פירוש נרחב למסורה. לונדון, 1880—1905. נדפס בעיקרו בוינה). מהדורותיו המדעיות האחרות לחיבורי קדמונים על המסורה הן: "ספר מסורת המסורת" לאליהו בחור (לונדון, תרכ"ו), "הקדמת יעקב בן חיים בן אדוניהו" לתנ"ך "מקראות גדולות" (לונדון, תרכ"ח), "שיר על האותיות" לר' סעדיה גאון (ליברפול, תרכ"ז) ועוד. ההדיר את תרגומו העברי של י. ע. זלקינסון לספרי הברית החדשה (מהדורות מרובות עד ימינו) וכן תירגם הרבה לאנגלית מהספרות העברית העתיקה ובין התרגומים: התנ"ך, ה"זוהר" ועוד.

ג. קרסל. מדע המקרא, 41—43.

גינצבורג, לוי (קובנה, ט בכסלו תרל"ד/28-11-1873 — גיר-יוק, ד בכסלו תשי"ד/11-11-1953).

למד בישיבות טלז, סלובודקה, וילנה ועוד. יצא עם הוריו לאמסטרדאם (1887) והחל שם בלימודים כלליים. ב-1889 יצא לפרנקפורט דמאין, שם סיים לימודים תיכוניים והמשיך לימודיו באוניברסיטאות ברלין, שטרסבורג והיידלברג. בסיימו לימודיו באחרונה (1898) בלשונות המזרח, היסטוריה ופילוסופיה. חי באמסטרדאם בשנות 1898—

תקע"ה עד גלות הקיסר נאפאלעאן מעל אדמתו" (וילנה, תר"ו; שם תרמ"ד); כל אותם הספרים הם מאירועי זמנו והוסיף עליהם ספר על תולדות רוסיה מראשיתה עד ימיו, ואף הוא עיבד מספר לימוד על נושא זה בלר-עזית ("עתותי רוסיה, מעת היותם לגוי עד היום הזה", וילנה, תקצ"ט; וארשה, תרמ"ד).

להשפעה מרובה בתנועת ההשכלה העברית זכו אסופות האיגרות, שלו ושל האחרים, שהיו לדוגמא לכל "מושך עט ספר" ומנסה כוחו ב"מליצות" ואף כללו חומר אפיסטולארי אבטנטי: "קריית ספר, קבוצת מכתבי סופרים ומכתבי רעים" (וילנה, תקצ"ה, לאחר כוכן כמה מהדורות, האחרונה, החמישית, וארשה, תרנ"ג), "דביר, כולל קבוצת מכתבים שונים, מליצות, משלי מוסר ותולדות אנשי שם וכו'" (א—ב, וילנה, תר"ד—תרכ"ב, כמה מהדורות של החלק הראשון, האחרונה, הרביעית, וארשה, תרמ"ד, בחלק א מצויים בין היתר תרגום מסעו של אליעזר הלוי לארץ ישראל והפרקים הראשונים לאבטוביגורפיה שלו "אביעזר" תרגום מסעו של א. הלוי אף יצא לחדר בת"א, תרצ"א). הוציא עוד תרגום "המלאכות אל קאיוס קאליגולה לפילון (וילנה, תקצ"ז; וארשה, תרנ"ד), "חמת דמשק" (על עליית דמשק ופעילות מונטפיורי, קניגסברג, 1860), "תקון לבן הארמי", הוא שיר התולי (וארשה, וכן וילנה, תרכ"ד; וארשה, תרנ"ה), צורר כתבים קטנים יצא בקובץ "המוריה" (כאן: א/ תולדות נפוליאון, ב/ בקורת "מגיד אמת", ג/ תורה אחת, ד/ איוב, וארשה, תרל"ח). הניח אחריו הרבה כתבים. בזמן החדש הוציא י. פיכמן "כתבים נבחרים" שלו בצירוף מבוא (וארשה, תרע"א).

בירביבליוגרפיות: דוד מגיד, ר' מרדכי אהרן גינצבורג (פטרבורג, תרנ"ז); י. קלוזנר, היסטוריה של הספרות העברית החדשה, מהדורה שניה, ג, 116—170; י. צינברג, תולדות ספרות ישראל, תרגום עברי, ו, 227—229; לוקס הספרים עליו ב"קול בוכים" (וילנה, תר"ו).

גינצבורג, שמעון (כפר ליפניקי, ווהלין, ו בכסלו תרנ"א/1890.11.18 — ניריורק, ט"ז בטבת תש"ד/12.1.1944)

האמצעי באחים יקותיאל ופסח. גדל וחונך יחד עם אחיו יקותיאל. ב-1897 עברה המשפחה לז'יטומיר וכאן קיבל חינוך עברי וכללי כאכסטרן. בשנות 1909—1912 חי באר דיסה במחיצת הסופרים העברים ואף היה מזכירו של מנדלי. מ-1912 באר"ב ועסק מאז בהוראה עברית יחד עם לימודיו בבתי-ספר גבוהים שונים, בקבלו תארו האקדמי מדרופסי קולג' בפילדלפיה. ניהל בתי-ספר שונים בניו יורק והיה במייסדי ההסתדרות העברית באמריקה, הס' תדרות המורים העברים ועוד. עלה ארצה ב-1933 והיה בפעילי קלוב פא"ן ואגודת הסופרים העברים. מת בשליחור תו לארצות-הברית מטעם קרן התרבות של אגודת הסופרים וברית עברית עולמית.

על הבן בכיוונו ללימודי דקדוק ותנ"ך ליד לימודי קודש. נשא אשה בגיל י"ד (1810) והמשיך בהשתלמות עצמית על ידי ספרי הגות וחקר בעברית. חי בשאבלי, לשם עבר לרגל נישואיו, כסמוך על שולחן חותנו (1810)—1816), ולאחר-מכן חי לסירוגין במקומות שונים (פולאנגן שבקורלנד, וילנה, ליבוי ועוד), בהתפרנסו מהוראה ותייר-גומי תעודות מעברית לגרמנית. חי במסכנות חיי נוד ואף אנוס היה לרגל פרנסתו להצניע את השכלתו, אם כי נהג כל ימיו באדיקות. בשנות שבתו בקורלנד למד והתמחה בגרמנית, לשון שהזינה את מרבית פעלו הספררי תי והתרגומי. ב-1835 עבר לשיבת קבע בוילנה וחי מהוראה בבתי אמידים ומעבודותיו הספרותיות. כאן, במר-כזה של ההשכלה העברית, נתלקטו סביבו חלוצי ההשכלה בליטא ובוילנה. ב-1841 הקים עם ש. ז. זלקינד בית-ספר לילדי ישראל, שקיימו עד ימיו האחרונים. פירסומו כסופר עברית הגיע גם מחוץ לתחומי ליטא ורוסיה והיה במשתתפי העתונות היהודית-גרמנית. כן קיים אתו קשר מ. ליליינטל, לפני בואו לרוסיה "להשכיל" את יהדותה. כתב נגדו את החוברת "מגיד אמת" (חתומה: יונה בן אמיני. ליפסיה, 1843) וכל עיקר השגתו: אין צורך להזדקק לכוחות חוץ לשם השכלת יהודי רוסיה, שכן אלה מצויים בשפע בתוכה. היה פעיל בכל מעשה של המשכילים בוילנה (שותף לפנייה לשלטונות בדבר הצורך בשינוי מלבושי היהודים המסורתיים, השתדלות למנוע איסור יבואם של ספרים עבריים, השתתפות בעריכת כתב עת בשם "מנחת בכורים" ב-1834, תכנית שלא יצאה לפועל ועוד). היה במקבלי פניו של השר משה מונטפיורי בביקורו בוילנה (1846).

ראשית כתיבתו חלה בשנות העשרים למאה הקודמת ורובם של ספריו הם עיבודים ותרגומים (בעיקר מגר-מנית) ומיעוטם דברי מקור, שהבולט בהם הוא ספרו האבטוביגורפי "אביעזר" (פרקים ראשונים ממנו נדפסו ב"דביר" א וכן השאר לאחר מותו. וילנה, תרכ"ד). ספריו עיבודיו הם: "גלות הארץ החדשה" (תרגום עיבוד מספרו הגרמני של י. ה. קאמפה על גילוי יבשת אמריקה ופע-ליהם של קולומבוס, קורטס ופיזארו. וילנה, תקפ"ג. מהדורה השניה קרוייה: "מסע כריסטאף קאלאמבוס או גלות הארץ החדשה". וארשה, תרמ"ד. הספר האחד שהוציא בידיש היה תרגום החלק הראשון בידי עצמו ללא נקיבת שמו בשער. וילנה, תקפ"ד), "תולדות בני האדם, דברי הימים, כולל קורות בני תבל וכו'" (יצא אך חלק א, המגיע עד חורבן רומי. וילנה, 1835). משאר החלקים שנותרו בכתובים יצאו הספרים: "ימי הדור, הוא תולדות הימים החדשים מראשית ימי השינויים בצרפת בתק"ל עד ימי מסע נאפאלעאן לארץ רוסיה בתקע"ב" (וילנה, תרכ"א), "הצרפתים ברוסיה, הוא דברי ימי שנת תקע"ב—תקע"ג" (וילנה, תר"ג; שם, תרמ"ד), "פי החרות, מלחמת האשכנזים והרוסים בצרפת בשנות תקע"ג—

צ'כוסלובקיה עזב את כהונתו בשל החובה להטיף בצ'כית, שלא נזקק לה, והלך לאנטוורפן. שם הורה בבית-הספר העברי "תחכמוני". בשנותיו האחרונות נטש את ההוראה ועסק בממכר ספרים והפצת הספר העברי בבלגיה.

פתח בכתיבה בעתונים: "מחזיקי הדת", "עברי אנכי" ובשאר האכסניות של שנות השמונים והתשעים למאה הקודמת. היה בעוזרי י. ש. פוכס בעריכת "המגיד" תוך השתתפות קבועה בשאר עתונים וכתבי-עת. פירסם מונוגרפיה מקיפה על פביוס מיזס (קראקא, תר"ן). נדפסה תחילה ב"אוצר הספרות" (ג), שהיא למעשה מונוגרפיה על ההשכלה העברית בגליציה במאה הי"ט. ערך את שבעת הקבצים הספרותיים-המדעיים "האשכול" (קראקא, תרנ"ח-תרע"ג). בשניים הראשונים שותף לעריכת י. ש. פוכס, שבהם לא מעט מאמרים ומחקרים משלו. אף התקין לדפוס כתביו של פביוס מיזס. פירסם ספרים, מחקרים ומאמרים גם בגרמנית.

ג. בדר. מדינה וחכמיה, 64-65; ב. צ. אינושטדט. דור רבני וסופריו, 22; ספר קראקא, 115.

גינצלר, אברהם (אויהל, הונגריה, א בתמוז ת"ר, 27.1840 — קראקא, י"ז בתמוז תר"ע/24.7.1910)

חלוץ העתונות העברית בטרנסילבאניה. בתרל"ד התחיל מוציא בסיגט את השבועון "התור", שנפסק בשנתו השלישית (תרל"ו). משעבר לגליציה בראשית שנות השמונים המשיך בהוצאת "התור" בקולומיה (1880) ובקראקא משלהי 1880 עד 1882 בערך. העתון היה אינפורמטיבי ועשיר בחומר על קהילות ישראל בטרנסילבאניה, גליציה והונגריה וכן לחם בכיווני ההתבוללות והריפורמה. היה בו גם מדור לספרות יפה ובכללו אף תרגום מזל וורן. במדור התורני והמדעי השתתפו רבנים וחוקרים. עם הפסקת "התור" השתתף ב"מחזיקי הדת", העתון האור-תודוכסי שיצא בלבוב. ביוזמתו של הרב ש. ב. סופר (בן החת"ם סופר) שעתון זה לא ישר בעיניו, הוקם עתון בעל כיוון דומה אולם מתחרה לו: "קול מחזיקי הדת" בעריכתו של ג. לאחר בירורים בין שני הצדדים נפסק העתון החדש וג. עבר ל"מחזיקי הדת" והעלה רמתו הספרותית. בתקופת עריכתו היה שושבין לכמה סופרים וחכמים עברים בצעדיהם הראשונים בשדה הספרות. לאחר-מכן הוסר מכהונתו בשל החשש שסגנונו העברי הנאה יפנה את הקוראים להשכלה. הוציא עוד חוברת פולמוסית נגד הריפורמה: "תוכחת מגולה" (נגד החר ברת "דברי שלום". קאשוי, 1868).

ג. בדר. מדינה וחכמיה, 65-66; י. כהן ב"ארשת" א, תשי"ט, 303-306 (תיאור מפורט של "התור").

גינצלר, יוסף מרדכי (קרטיר, הונגריה, תרנ"ד, 1894—)

בן משפחת "רביים". חי בסאטמאר ומ" 1922 רב ואדמו"ר

ראשית פירסומו ב"השלוח" ומאז השתתף כמעט בכל האכסניות הספרותיות בארה"ב ובא"י בשירים, מסות על ספרות עברית וכללית וסיפורים. ספריו: "הדביר הלבן, — אושר" (סיפורים. תרפ"ז), "שירים ופואמות" (תרצ"א. מהדורה ב, כרך ב של הכתבים המקובצים שלו, שיצאו לאחר מותו, ניריורק, תש"ז. כאן נתווספה הפואמה: "מלכת שבא" בפקסימיל), "אהבת הושע" (פואמה. תרצ"ו. מהדורה ב, ניריורק תש"ו. כרך ג לכתביו המקובצים), "במסכת הספרות" מסות ורשמים (נייריורק, תש"ה. כרך א לכתביו המקובצים, ע"י הועד להוצאת כתביו, שהוקם לאחר מותו). שיקע שנים רבות בחקר ר' מ. ה. לוצטו (רמח"ל) ותקופתו. הוציא מונוגרפיה מקפת עליו באנגלית. בעברית ההדיר את "ספר המחזות" לרמח"ל, על פי כתבי יד, בצירוף מבוא והערות (תרפ"ז). המחזות יצאו גם בנפרד באותה שנה), אוסף האגרות והתעודות: "ר' משה חיים לוצטו ובני דורו", בצירוף מבוא והערות (תרצ"ד). אף התקין את "ספר השירים" של רמח"ל בצירוף מבוא והערות. לא הספיק להוציאו והשלים את המהדורה ב. קלאר (תש"ה). תרגומיו הם: "נאומים קונגרסיים" לת. הרצל (נייריורק, תרע"ח), "בנים ואהבים" לד. ה. לורנס (א-ב. תרצ"ד), "הילד האובד" לו. ה. הדסון (א-ב. בחלק ב גם משל מחברים אחרים. 1934 ואילך), "מזרח ומערב" לפ. בוק (תרצ"ה), "חרב להשכיר" לו. ד. דוף (תרצ"ז) וכן היה במתרגמי ספרו של ה. ג. ולס "העבודה והרכוש והאושר של בני האדם" (תרצ"ה ואילך). היה בעורכי "התורן" החדשי ולוח אחיעבר" בארה"ב. בארץ היה בעורכי ה"מוסף" הספרותי של "דואר היום" ויחד עם ש. בס ערך חוברות לספרות ומדע לנוער: "שערים" (תרצ"ח).

א. אפשטיין. סופרים עברים באמריקה א, 92-103 (גם בספרו הקודם: "מקורב ומרחוק", 193-201); ה. בבלי. רוחות נפגשות, 137-144; נ. גורן. דמויות בספרות, 125-127; יו"ט הלמן. הגות ודמות, 142-159; ד. סדן. אבני בוחן, 112-115 (גם: בין דין לחשבון, 66-68); מ. ריבולוב. עם הכד אל המבוע, 264-284; פרקי סיפור ביוגרפי עליו מאשתו דבורה הורקנס-גינצ' בורג, החלו להידפס בהמשכים ב"הדואר", שבט תשכ"ג.

גינצברג, אשר — ראה: אחד העם

גינציג, עזריאל (קראקא, י"ח בניסן תרכ"ח/10.4.1868 — אנטוורפן, א באלול תרצ"א/14.8.1931)

חינוך מסורתי ותורני אצל רבני קראקא. ב" 1892 יצא לברלין ללימודי חול וסיימם באוניברסיטת ברן, שוייץ, בפילוסופיה ולשונות המזרח (1897). תחילה כיהן ברבנות בדרזניץ שבבוהמיה ובשנות 1899-1918 רב מחוזי בלושיץ שבבוהמיה. בימות מלחמת העולם הראשונה פיתח פעולת עזרה ענפה לפליטים יהודים. עם קום